

Egy egykori iparvidék új arca – a Dunántúli-középhegység egykor és ma

A Dunántúli-középhegység területének gazdaságát évtizedeken keresztül a nehézipar határozta meg. A rendszerváltozás óta azonban jelentősen átalakult a terület: a bányák bezártak, a nehézipari nagyvállalatok megszűntek, a térség természeti és kulturális örökségére épülő idegenforgalom pedig fellendült. Ezt jelzi, hogy a terciér szektor (a gazdaság harmadik ágazta, ide tartoznak a szolgáltatások) aránya az országos átlag fölé emelkedett. Vizsgáljuk meg néhány példán keresztül a Dunántúli-középhegység nehézipari örökségét, valamint azt, hogy milyen lehetőségeket kínálnak a természeti és épített örökségek!

Az ipar (egykori) fellegvárai MF

Alkossatok csoportokat!

Keressétek meg a térképen Ajkát, Várpalotát, Oroszlányt! Mondjátok el egymásnak 4-5 mondatban, hogy hol fekszenek ezek a városok!

Mennyire hasonlítanak egymásra ezek a települések?

Foglaljátok össze, hogy milyen gazdasági, népesedési változások zajlottak e településeken a második világháborút követően napjainkig! Keressetek ok-okozati összefüggést a folyamatok között!

A nehézipar öröksége MF

MF

Keressétek meg a Google Térképen az egykori szén-, illetve bauxitbányászatra utaló sebhelyeket! Tegyetek javaslatot arra, hogy hogyan lehetne ezeket a területeket hasznosítani!

Figyeljétek meg a képet! Miért hasonlítják előszeretettel a Marshoz e tájat? Melyek azok a képen szereplő elemek, amelyek nem fordulhatnak elő a Marson?

Nézzétek meg az alábbi, három perces videót!

QR 1

Készítsetek narrációt a filmhez! Milyen figyelemfelkeltő címet adnátok egy a Bauxitföldtani Parkot és a Balás Jenő Bauxitbányászati Múzeumot bemutató szórólapnak? Készítsetek egy tetszőlegesen választott online felületen izgalmas infografikát!

A gánti bauxitbánya

QR 1

A zagyártolás veszélyei MF

2010. október 4-én szörnyű katasztrófa érte Kolontár, Devecser és Somlóvásárhely településeket és a Marcal-medencét. A vörösiszap-katasztrófa Magyarország történetének egyik legnagyobb ipari szerencsétlensége volt.

Milyen ipari tevékenység során keletkezik a vörösiszap? Milyen környezeti és egészségügyi kockázatokat rejt a zagy tárolása?

Keressetek korabeli híradásokat (újságcikkeket, filmfelvételeket, interjúkat)! Rekonstruáljátok ezek alapján a történeteket!

Beszélgjétek meg, hogy milyen tanulságokat lehet levonni e tragikus eseményből! Térjétek ki a megelőzés és a segítségnyújtás kérdésére is!

Nemzeti parkok a Dunántúli-középhegységben MF

A Dunántúli-középhegység területén részben két nemzeti park is osztozik. A Duna-Ipoly Nemzeti Park és a Balaton-felvidéki Nemzeti Park. A két nemzeti park több különleges természetvédelmi területtel rendelkezik, amelyek területén megannyi különleges állat- és növényfaj él.

A két nemzeti park évről évre rengeteg természetbe vágyó turistát vonz. De hogyan tudnátok még jobban növelni a látogatóik számát?

Osszátok két részre az osztályt! Az osztály egyik fele segítsen a Duna-Ipoly Nemzeti Parknak, a másik fele a Balaton-felvidéki Nemzeti Parknak. Mi lehet az oka a turisták elmaradásának? Készítsetek erről egy oknyomozó beszámolót!

Gyűjtsétek össze egy SWOT-analízis segítségével, hogyan lehet fenntartható módon növelni a nemzeti parkok látogatottságát!

Készítsetek online vagy nyomtatott sajtóban megjelenő hirdetést vagy rövid prospektust, amellyel felkeltitek az érdeklődést a két park iránt! A hirdetésben használjátok fel a tervezett új logót is! Szerintetek milyen felületen lehetne leghatékonyabban, legtöbb emberhez eljuttatni a hirdetést? Érveljétek döntésetek mellett!

Látogassatok el a Balaton-felvidéki Nemzeti Park honlapjára, ahol több érdekes, kitölthető geofüzetet is találotok! **QR 2**

QR 2

Geocaching a Geoparkban

Az UNESCO Földtudományi Tagozata 1997-ben hirdette meg geopark programját, majd néhány év múlva megalakult az Európai Geopark Hálózat. 2012. szeptember 20. óta a Bakony-Balaton Geopark is a hálózat tagja.

Dolgozzatok párokban! Nézzetek utána, mi az a geopark! Milyen tevékenységekkel foglalkoznak? Ismertessétek osztályotokkal! **QR 3**

Tervezzetek Geocaching túrát a park területén! Jelöljétek ki hat állomást, ahol elrejtetek egy, a helyhez kapcsolódó tárgyat és egy játékos feladványt! A geocaching tervezéséről itt olvashattok. **QR 4**

Hegyestű

Készítsetek a megadott források felhasználásával egy folyamatbrát vagy infografikát, amelyen bemutatjátok a Hegyestű kialakulását! **QR 5 QR 6 QR 7**

QR 5

QR 6

QR 7

Karsztvizek MF

A Balaton-felvidéki Nemzeti Park és a Duna-Ipoly Nemzeti Park területén is találunk barlangokat.

Készítsetek bemutatót valamely erre szolgáló programmal (például PowerPoint vagy Prezi bemutató) a karsztjelenségekről és a karsztvizek jelentőségéről, valamint a két nemzeti park egy tetszőlegesen kiválasztott karsztos területéről! Az előadás nem tartalmazhat szöveget, csak képeket, ábrákat és videót!

Keressétek meg a Balaton-felvidéki Nemzeti Park oldalán, melyik barlangot ábrázolja a fénykép!

A Hévízi-tó jövője MF

A 20. században komoly veszélyhelyzetbe került a Hévízi-tó – különösen a tó vízhozamának, vízhőmérsékletének csökkenésének szempontjából. Ezeket a folyamatokat sokan nem ismerik, nem tudják azok okait.

Dolgozzatok csoportokban! Kutassatok az interneten, és készítsetek egy tájékoztató posztet a Hévízi-tóról! Ismertessétek kialakulását, hasznosítását és a felmerülő problémákat! A megadott honlapok mellett más forrásokat is használhattok, de a felhasznált forrásokat adjátok meg posztereteken! **QR 8 QR 9 QR 10 QR 11**

Készítsetek a Kahoot alkalmazás segítségével egy tíz kérdésből álló kérdéssort, amelynek segítségével (ismeretterjesztő jelleggel) rávilágíthattok a problémára, annak okaira és a jövőben várható fejleményekre a tóval kapcsolatban! Próbáljátok ki más csoportok Kahoot-tesztjét!

QR 8

QR 9

QR 10

QR 11

Természetvédelmi Őrszolgálat

Dolgozzatok csoportokban! A Balaton-felvidéki Nemzeti Park honlapjának segítségével készítsetek listát a Természetvédelmi Őrszolgálat feladatairól! Hasonlítsátok össze a listákat, és készítsetek egy közös listát!

Képzeljétek el, hogy osztályotok szeretné mélyebben, gyakorlati oldaláról is megismerni a Természetvédelmi Őrszolgálat munkáját! Vegyétek fel a kapcsolatot a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Természetvédelmi

Őrszolgálatával egy hivatalos levél formájában, és érdeklődjétek meg, milyen lehetőségeitek vannak erre! Mik azok a leggyakoribb kihágások, amiket elkövetnek a látogatók?

Az összegyűjtött információk segítségével készítsetek egy nemzeti parki túraútvonalra kihelyezhető és kifejezetten gyerekeknek szóló információs táblát arról, hogy mi a helyes viselkedés a természetjárás alkalmával!

Filmforgatás MF

A Dunántúli-középhegység területén több olyan helyszín is található, amelyeket felhasználtak különböző filmforgatásokon. Gyűjtsetek össze minél több ilyen helyszínt!

Filmrendezőként dolgoztok, és egy fantasy filmet szeretnétek forgatni a Dunántúli-középhegységben! Gyűjtsetek olyan helyszíneket (például várakat,

templomokat és romokat, azaz az épített örökség értékeit), amelyek alkalmasak lehetnek filmkészítéshez. Eredményeiteket ábrázoljátok egy térképen, és minden helyszín mellé egy-egy mondatot írtok le, mit filmesítenétek itt meg és miért!

Rendezzettek a térképekből mini-kiállítást! Szavazzátok meg, melyik a legjobban sikerült térkép!

Európa Kulturális Fővárosa

Veszprém városa Európa Kulturális Fővárosa lesz 2023-ban.

Gyűjtsetek össze, hogy milyen elemei voltak a város pályázatának, és milyen feltételeknek kell megfelelnie a pályázó városnak! **QR 12**

Alakítsatok csoportokat! Tartsatok ötletbörzét, ugyanis szeretnétek, ha a település, ahol az iskolátok van, indulna az Európa Kulturális Fővárosa címért. Milyen adottságokat, lehetőségeket és fejlesztéseket írnátok a majdani pályázatba?

Készítsetek egy kampányprospektust, amivel igyekeztek minél több embert megnyerni célotoknak! Ötvözzétek a természeti és társadalmi adottságokat

és lehetőségeket ötletek bemutatásakor! Milyen előnyökkel és hátrányokkal járna egy ilyen pályázat megvalósulása?

QR 12

A Művészetek Völgye MF QR 13

QR 13

„1984-85 táján Cseh Tamás ajánlása nyomán találtam rá Kapolcsra, bár a Káli-medence környékén már azelőtt is sok művész barátom élt. Akkoriban az egész falut egyfajta tetszhalott állapot jellemezte, féltő volt, hogy teljesen el fog néptelenedni. (...) Így hát 1989-ben a helyiekkel (...) elkezdtük csinósítani a falut és eszembe jutott, hogy ha már a «kulturális» jelző is benne van a nevünkben, szervezzünk egy néhány napos fesztivált.”

(Beszélgetésrészlet Márta Istvánnal a kapolcsi Művészetek Völgye fesztivál igazgatójával)

Kapolcson kívül számos településen is fellendült az élet a Művészetek Völgye hatására. Keressetek az interneten fotókat a településekről a fesztivál indulásának idejéből és napjainkból! Készítsetek belőle hagyományos vagy digitális posztert, amivel bemutatjátok, hogyan változott a települések arculata!